

На основу члана 39. став 1. тачка 12. Закона о платном промету ("Службени лист СРЈ", бр. 3/2002 и 5/2003 и "Службени гласник РС", бр. 43/2004 и 62/2006), гувернер Народне банке Србије доноси

О Д Л У К У **О НАЧИНУ НАДГЛЕДАЊА ПЛАТНИХ КЛИРИНШКИХ И** **ОБРАЧУНСКИХ СИСТЕМА**

1. Ради унапређења платних клириншких и обрачунских система, Народна банка Србије надгледа (*oversight*) те системе на начин прописан овом одлуком.

2. Поједини појмови, у смислу ове одлуке, имају следеће значење:

1) *надгледање платних клириншких и обрачунских система* означава скуп активности усмерених на унапређивање њихове сигурности и ефикасности да би се обезбедило несметано функционисање платног промета у земљи (у даљем тексту: надгледање);

2) *платни клириншки и обрачунски систем* означава систем за трансфер новчаних средстава у коме се, у складу са Законом о платном промету (у даљем тексту: Закон) и прописима донетим на основу Закона, обавља клиринг и/или обрачун налога за плаћање између најмање три учесника, не укључујући оператора тог система и институцију за поравнање (у даљем тексту: платни систем);

3) *клиринг* означава размену и обраду налога за плаћање учесника у платном систему ради израчунавања мултилатералних нето износа за обрачун;

4) *обрачун* означава извршавање међусобних налога за плаћање учесника у платном систему и извршавање мултилатералних нето износа израчунатих у клирингу (у даљем тексту: поравнање);

5) *учесник у платном систему* (у даљем тексту: учесник) означава:

- банку из члана 2. став 1. тачка 10. Закона,
- друге субјекте чије рачуне Народна банка Србије отвара и води у складу са законом којим је прописано да се ти рачуни воде код Народне банке Србије,
- оператора платног система,
- институцију за поравнање.

6) *оператор платног система* (у даљем тексту: оператор) означава Народну банку Србије и правно лице које, у складу са Законом и прописима донетим на основу Закона, обавља клиринг и/или поравнање налога за плаћање учесника.

7) *институција за поравнање* означава Народну банку Србије која, у складу са Законом и прописима донетим на основу Закона, отвара и води рачуне преко којих се врши поравнање из одредбе под 4 ове тачке у реалном времену по бруто принципу.

3. Народна банка Србије надгледање обавља:

1) праћењем и анализом статистичких података, информација, извештаја и других докумената који се односе на функционисање платних система којима она располаже;

2) проценом усклађености платних система с међународним стандардима који се односе на функционисање тих система и принципима утврђеним овом одлуком заснованим на основним принципима Банке за међународна поравнања (BIS).

4. Платни систем функционише на следећим принципима:

1) треба да се заснива на прописима којима се уређује платни промет у земљи и да обезбеди правно уређење права и обавеза оператора и учесника;

2) правила и процедуре овог система треба учесницима да омогуће да разумеју утицај тог система на сваки од финансијских ризика (кредитни ризик и ризик ликвидности) с којима се суочавају у току свог учешћа у платном систему;

3) треба да има јасно утврђене процедуре за управљање финансијским ризицима којима се прецизирају одговорности оператора и учесника у вези са управљањем тим ризицима;

4) треба да без одлагања обезбеди коначно поравнање на дан валуте – у току дана, а најкасније на крају дана;

5) треба да, у случају немогућности поравнања највећег појединачног мултилатералног негативног нето износа учесника, обезбеди, као минимум, благовремено окончање дневног поравнања;

6) средства која се користе за поравнање треба да се воде на рачунима код институције за поравнање;

7) треба да има висок степен сигурности и оперативне поузданости, као и одговарајуће планове активности за ванредне ситуације;

8) треба да обезбеди да начин извршавања налога за плаћање и ниво услуга буду практични и економски исплативи за учеснике и њихове клијенте;

9) треба да се утврде јасни (транспарентни) критеријуми за учешће у платном систему и да се објаве;

10) платним системом треба да се управља на ефективан, одговоран и транспарентан начин.

5. Принципи из тачке 4. ове одлуке утврђују се за: а) системски значајне платне системе и б) значајне платне системе, при чему је системски значајан платни систем онај чији поремећаји у раду или у раду његових учесника могу изазвати озбиљне поремећаје у финансијском систему, а код значајног платног система се они не могу изазвати, али се може изазвати неповерење учесника и њихових клијената у те системе.

6. Системски значајни платни системи треба да функционишу у складу са свим принципима из тачке 4. ове одлуке, а значајни платни системи најмање у складу с принципима из одредаба под 1, 2, 7, 8, 9 и 10 те тачке.

Ако Народна банка Србије надгледањем значајних платних система утврди да постоји ризик који може довести до озбиљних поремећаја у финансијском систему, одредиће с којим још принципима из тачке 4. ове одлуке ти системи треба да се ускладе.

7. Кад Народна банка Србије надгледањем у смислу тачке 3, одредба под 2, ове одлуке утврди да платни систем не функционише у складу с принципима утврђеним том одлуком, обавестиће оператора да је неопходно да функционисање овог система усклади с тим принципима.

8. За потребе обављања активности из тачке 3, одредба под 2, ове одлуке, оператор је дужан да, на захтев Народне банке Србије, доставља одговарајуће информације, извештаје и документе – и то организационој јединици Народне банке Србије у чијем је делокругу надгледање платног система.

9. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику РС".

О. бр. 45
17. јуна 2009. године
Београд

Г у в е р н е р
Народне банке Србије
Радован Јелашић, с.р.